

OLIMPIADA DE MATEMATICA
ETAPA LOCALA
16 februarie 2013

Clasa a XI-a

Barem de notare :

Subiectul I Fie matricea de ordin $n \in \mathbb{N}^*$, $A_n = (a_{ij})_{i,j=1,n}$, unde $a_{ii} = i, i=1, n$, $a_{i,i+1} = a_{i+1,i} = 1, i = 1, n-1$ si $a_{ij} = 0$ in rest. Daca $\Delta_n = \det(A_n)$, se cere :

- a) Aratati ca $\Delta_n = n \cdot \Delta_{n-1} - \Delta_{n-2}, \forall n \geq 3$;
 b) Calculati $\Delta_n, n \geq 1$.

Rezolvare : a) $\Delta_2 = 1, \Delta_3 = 2, \Delta_4 = 7$ (calcul direct)3p

b) Dezvoltă Δ_n după coloana n și obține:

$$\Delta_n = \begin{vmatrix} 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & \dots & 0 \\ 1 & 2 & 1 & 0 & 0 & \dots & 0 \\ 0 & 1 & 3 & 1 & 0 & \dots & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & \dots & n \end{vmatrix} = (-1)^{2n-1} \cdot \begin{vmatrix} 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & \dots & 0 \\ 1 & 2 & 1 & 0 & 0 & \dots & 0 \\ 0 & 1 & 3 & 1 & 0 & \dots & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & \dots & 1 \end{vmatrix} + (-1)^{2n} \begin{vmatrix} 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & \dots & 0 \\ 1 & 2 & 1 & 0 & 0 & \dots & 0 \\ 0 & 1 & 3 & 1 & 0 & \dots & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & \dots & n \end{vmatrix} = n \cdot \Delta_{n-1} - \Delta_{n-1}$$

(cei doi determinant se dezvoltă după ultima coloană)4p

Subiectul II(7p)

Rezolvati in $M_2(\mathbb{R})$ ecuatia : $X^3 + 3X^2 + 3X = \begin{pmatrix} 7 & -8052 \\ 0 & 7 \end{pmatrix}$.

Rezolvare : Adunăm I_2 in ambii membri ai ecuatiei, notăm $Y = X + I_2$ și obținem ecuația

$Y^3 = \begin{pmatrix} 8 & -8052 \\ 0 & 8 \end{pmatrix} = A$ (se ține cont că $X \cdot I_2 = I_2 \cdot X = X$)2p

$Y^4 = A \cdot Y = Y \cdot A$, de unde se obține $Y = \begin{pmatrix} a & b \\ 0 & a \end{pmatrix}$ 2p

Calculeaza $Y^3 = \begin{pmatrix} a^3 & a^2b(1+2a) \\ 0 & a^3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 8 & -8052 \\ 0 & 8 \end{pmatrix}$ 1p

Gaseste $Y = \begin{pmatrix} 2 & -2013 \\ 0 & 2 \end{pmatrix}$ si apoi $X = \begin{pmatrix} 1 & -2013 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$ 2p

Subiectul III(7p)

Fie sirul $(x_n)_{n \in \mathbb{N}}$ definit prin $x_{n+1} = x_n + e^{-x_n} \forall n \in \mathbb{N}$ si $x_0 \in \mathbb{R}$. Sa se arate ca

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\ln n}{x_n} = 1$$

Rezolvare: Monotonia : $x_{n+1} - x_n = e^{-x_n} > 0, x_n$ – strict crescator1p

Marginirea: Presupunem x_n marginit superior , atunci din Teorema lui Weierstrass obtinem x_n convergent , si trecand la limita in relatia de recurenta se obtine $l=1+e^{-l}$ cu $l \in R$, deci $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = +\infty$ 2p

Aplicand repetat Lema Cesaro-Stoltz obtinem $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\ln n}{x_n} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\ln(\frac{n+1}{n})}{x_{n+1}-x_n} = \lim_{n \rightarrow \infty} e^{x_n} \cdot \ln(\frac{n+1}{n}) = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{e^{x_{n+1}} - e^{x_n}}{n+1-n} = \lim_{n \rightarrow \infty} e^{x_n} \cdot (e^{x_{n+1}-x_n} - 1) = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{(e^{x_{n+1}-x_n} - 1)}{x_{n+1}-x_n} = 1$ 4p

Subiectul IV(7p)

Se considera sirurile de numere reale nenule $(x_n)_{n \geq 1}$ si $(y_n)_{n \geq 1}$ care verifica relatiile

$$x_{n+1} = \frac{4+2x_n+x_n y_n}{y_n}, y_{n+1} = \frac{4+2y_n+x_n y_n}{x_n}, \forall n \in \mathbb{N}^* \text{ si } x_1 = 1, y_1 = 4.$$

Sa se calculeze $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n$ si $\lim_{n \rightarrow \infty} y_n$.

Rezolvare: Deoarece $x_1 > 0$ si $y_1 > 0$, prin inductie rezulta $x_n > 0$ si $y_n > 0$ pentru orice $n \geq 1$ 1p

Cele doua siruri sunt strict crescatoare deoarece $x_{n+1} - x_n = \frac{4}{y_n} + 2 \cdot \frac{x_n}{y_n} > 0$ si $y_{n+1} - y_n = \frac{4}{x_n} + 2 \cdot \frac{y_n}{x_n} > 0, \forall n \geq 1$ 1p

Avem : $\frac{1}{2+x_{n+1}} - \frac{1}{2+y_{n+1}} = \frac{1}{2+x_n} - \frac{1}{2+y_n} = \dots = \frac{1}{2+x_1} - \frac{1}{2+y_1} = \frac{1}{6}, \forall n \geq 1$ 1p

Rezulta ca $\frac{1}{2+x_n} = \frac{1}{6} + \frac{1}{2+y_n} > \frac{1}{6}$, deci $x_n < 4, \forall n \geq 1$, de unde $(x_n)_{n \geq 1}$ este convergent....2p

Fie $l = \lim_{n \rightarrow \infty} x_n \in (0; 4]$ si $L = \lim_{n \rightarrow \infty} y_n \in \bar{R}$. Daca $L \in R$, trecand la limita in relatia din enunt obtinem $l \cdot L = 4 + 2l + lL$, deci $l = -2$, fals . Ramane $L = +\infty$ si trecand la limita in relatia $\frac{1}{2+x_n} - \frac{1}{2+y_n} = \frac{1}{6}$, obtinem $l = 4$ 2p

Nota : -problema 4 este din G.M.4/2011 , 26449

-problemele 1 si 2 – prof. Teodor Trisca

- problema 3 , ***